

πολιτιστική ανάζητηση

ΤΕΥΧΟΣ 90 ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2019

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΘΕΜΑΤΑ

Ο ρόλος του ποιητή
στην εποχή μας

ΣΕΛ. 4

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Κατοικώ
(σ)τον κόσμο

ΣΕΛ. 14

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

Γνωριμία με τη χώρα
του ανατέλλοντος
ηλίου

ΣΕΛ. 6

...Et si ma bête

était la Lune

Επιγραφή σε στίχοι από τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι (1912-1992)
Ποίηση: Ούιλιανό Βαγιόλι

Στην Ελλάδα ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Από την Ελλάδα ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Μεταφράσεις: Γιώργος Βαγιόλι
Από την Ελλάδα ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

Ο ποιητής Ούιλιανό Βαγιόλι
έγραψε ποίηση για τον ποιητή
Ούιλιανό Βαγιόλι

- 3 EDITORIAL**
Θα τα καταφέρουμε;
- 4 ΘΕΜΑΤΑ**
Ο ρόλος του ποιητή στην εποχή μας
- 6 ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ**
Γνωριμία με τη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου
- 12 ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ**
Το ελληνικό μαύρο χρυσάφι
- 14 ΡΕΠΟΡΤΑΖ**
Κατοικώ (σ)τον κόσμο
- 16 ΘΕΜΑΤΑ**
Η επικοινωνία λύση στο πρόβλημα
- 18 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ**
Και οι θάλασσες σωπαίνουν
- 19 ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΑΣ**
Το ΠΟΚΕΑΤΕΠ παίρνει το λόγο και δίνει το λόγο!

- ▶ Πατώντας το νούμερο της κάθε σελίδας δεξιά και αριστερά στις άκρες των σελίδων, ξεφυλίζετε το περιοδικό.
- ▶ Πατώντας τον αριθμό των σελίδων στα περιεχόμενα μπορείτε να μεταφερθείτε κατευθείαν στο θέμα.
- ▶ Όπου ο κέρσορας γίνεται βρισκεστε σε ενεργό link.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ
ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

Γιάννης Καζάκος
e-mail: ykazakos@gmail.com
Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Γιάννης Καζάκος
Τζένη Λιαρομάτη
Πάρης Παρασκευόπουλος
Μάρα Χαντζάκου

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ

Αναστασοπούλου Βασιλική
Αράβογλου Βασίλης
Δρακάκης Γιάννης
Καζάκος Γιάννης
Μυλωνά Μαρία
Παναγιωτοπούλου Βίκυ
Παρασκευόπουλος Πάρης
Σαραντάκος Νίκος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Πετροπούλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Γιάννης Δρακάκης
Γλυπτό στο Μοντρέ της Ελβετίας

IMAGE BANK

www.shutterstock.com

- ▶ Επιτρέπεται η αναδημοσίευση άρθρων ή άλλων κειμένων με απλή αναφορά στην πηγή (συγγραφέα και Πολιτιστική Αναζήτηση).
- ▶ Δημοσιεύσεις, πληροφορίες και αλληλογραφία στην «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ», Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα.
- ▶ Οι απόψεις των συνεργατών δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και την άποψη του περιοδικού.
- ▶ Παρακαλούμε τα κείμενα που αποστέλλονται στο περιοδικό να είναι σε ηλεκτρονική μορφή (Word) και να μην υπερβαίνουν τις 600 λέξεις. Τυχόν φωτογραφίες σε αρχεία jpg, σε υψηλή ανάλυση 300 dpi, να αποστέλλονται σε ξεχωριστό αρχείο και όχι εικόνες ενσωματωμένες σε κείμενο.
- ▶ Το περιοδικό διανέμεται στα μέλη του ΠΟΚΕΑΤΕΠ δωρεάν.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ιδιώτες: 24 Ευρώ
Νομικά Πρόσωπα: 24 ευρώ
Φοιτητές και μαθητές: 6 ευρώ

Θα τα καταφέρουμε;

Καλό Φθινόπωρο φίλες και φίλοι!

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΖΑΚΟΣ

έλουμε να σας ευχαριστήσουμε για τη θετική σας ανταπόκριση στην πρώτη ηλεκτρονική έκδοση της ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ.

Οι πολλές εκατοντάδες που τη διάβασαν και εκείνοι που έκαναν τον κόπο να μας στείλουν τις απόψεις τους μας σπρώχνουν να συνεχίσουμε κόντρα στις δυσκολίες που έχουν τέτοια εγχειρήματα.

Καταλαβαίνουμε ότι είναι πολύ δύσκολο να ξεφύγουν οι άνθρωποι τόσο γρήγορα από τη «μαγεία» της έντυπης επικοινωνίας που την βάζεις στο γραφείο σου και την βλέπεις, νιώθεις την όμορφη αίσθηση του καλού χαρτιού στο χέρι σου, την ξεφυλλίζεις και την αφήνεις όσο και όποτε θέλεις, τη δείχνεις στο φίλο ή το συγγενή που είναι εκείνη τη στιγμή δίπλα σου και όταν τελειώσεις την αφήνεις και στο τραπέζακι του σαλονιού να στολίζει το χώρο. Έχουμε και την εμπειρία των ηλεκτρονικών φωτογραφιών που περνάνε και «χάνονται» στο «σύννεφο» του διαδικτύου και κανείς πια δεν μαζεύεται με τους επισκέπτες του να δει και να σχολιάσει τα καινούργια φωτογραφικά

άλμπουμ της οικογένειας. Μόνο αυτά που έχουν σωθεί από τις προηγούμενες δεκαετίες.

Πρόκειται για μια από τις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας στον τομέα της επικοινωνίας. Και επειδή η Ιστορία δε γυρίζει πίσω είμαστε υποχρεωμένοι να αποδεχτούμε την πρόκληση και να παλέψουμε να συμβαδίσουμε με την εποχή μας. Με όπλο μας την ποιότητα και τη συνέπεια θα προσπαθήσουμε να διατηρήσουμε σε υψηλό επίπεδο την επικοινωνία μαζί σας γιατί αυτό αποτελεί την πεμπτούσια της ύπαρξης του ΠΟΚΕΑΤΕΠ. Και ελπίζουμε το αποτέλεσμα να μας δικαιώσει.

Στο ανά χείρας (!) τεύχος θα βρείτε μια ποικιλία θεμάτων που νομίζουμε ότι θα καλύψουν τα ενδιαφέροντα μεγάλου αριθμού μελών, θα ικανοποιήσουν με το επίπεδο της γραφής τους, θα προσφέρουν ενημέρωση και γνώσεις. Αν και το συνολικό αισθητικό αποτέλεσμα σας παροτρύνει να το διαβάσετε από την αρχή μέχρι το τέλος τότε θα έχουμε καταγράψει μια νίκη στον αγώνα αυτόν. Στόχος μας είναι να διαβαστεί το ηλεπεριοδικό (όπως λέει και ο συνεργάτης μας Νίκος Σαραντάκος) από 1000 τουλάχιστον αναγνώστες. Όχι για να κερδίσουμε διαφημίσεις (που δεν έχουμε) αλλά για να αποκτήσει η επαφή μας ουσιαστικό περιεχόμενο.

Μαζί θα τα καταφέρουμε. ●

Ο ρόλος του ποιητή στην εποχή μας

Η ποίηση ανέκαθεν συγκινούσε τον άνθρωπο. Είναι το ωραιότερο είδος έντεχνου λόγου που διακρίνεται για την έμμετρή του μορφή. Αυτή η τέχνη σύνθεσης λογοτεχνικών έργων σε στίχους εξευγενίζει και λυτρώνει.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ – ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΖΑΧΑΡΩΣ

Ο ποιητής είναι πρωτοπόρος μαχητής για κάτι νέο, διαμορφώνει τον ηθικό χαρακτήρα των ατόμων.

Πηγή της ποίησης είναι η ζωή και αποστολή της να κάνει τον άνθρωπο ζωτικότερο. Ο έμμετρος λόγος ήταν η αρχική έκφραση του ανθρώπου, όχι μόνο στο συναισθηματικό τομέα αλλά και για συγκεκριμένες ανάγκες του κοινωνικού βίου όπως οι νόμοι του Σόλωνα στην αρχαία Αθήνα. Η ποίηση εκφράζεται με εικόνες και ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει χωρίς ποίηση, χωρίς τραγούδι. Είναι το φυσικό ξεχείλισμα της ψυχής του, της καρδιάς του, το τραγούδι που αυθόρμητα ανεβαίνει στα χείλη του. Η τέχνη αυτή είναι έμφυτη.

Οι μυσταγωγοί της ποίησης αντλούν τις υψηλές εμπνεύσεις τους από τη ζωή και τα συναισθήματά τους και απευθύνονται στην καρδιά, το συναίσθημα και τη φαντασία του ανθρώπου. Επιδιώκουν να τονώσουν τις αισθητικές του κλίσεις και τις ηθικές του δυνάμεις. Είναι συνεχιστές των ιερών παραδόσεων, υμνπτές της ζωής και αναλυτές των ανθρώπινων παθών. Έτσι μπορούν να συγκαταριθμηθούν μεταξύ των παιδαγωγών της ανθρωπότητας.

Η ΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΔΥΣΚΟΛΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ ΣΑΝ ΤΟΥΣ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΣ ΘΥΜΙΖΕΙ ΟΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΟΥΝ ΠΡΩΤΙΣΤΩΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ

Ο αληθινός ποιητής κινείται ελεύθερα, συλλαμβάνει την ιδέα και τη μορφοποιεί σε στίχο. Δημιουργεί έργα που προκαλούν αισθητική απόλαυση. Παραμερίζει το πρόσκαιρο και συλλαμβάνει το αιώνιο, ενώ παράλληλα

εκφράζει την εποχή του με την οποία άμεσα συνδέεται. Επηρεάζεται από την κοινωνία και με τη σειρά του επηρεάζει και την κοινωνική ζωή στην οποία εμβαθύνει.

Ο ποιητής εκφράζει την αντιφατικότητα και την προβληματικότητα της εποχής μας, εποχή των τέλειων μέσων και των συγκεχυμένων σκοπών. Περιφρονεί το καθιερωμένο και αρνείται το συμβιβασμό. Προβληματίζει, ενεργοποιεί, εκφράζει το άγχος, την αγωνία και τον παλμό του κόσμου μας. Είναι ο σειсмоγράφος της κοινωνικής μεταβολής αφού γίνεται πομπός και δέκτης των μηνυμάτων της ανθρώπινης ζωής. Είναι δημοκράτης και υπεύθυνος πολίτης.

Οι προϋποθέσεις της αληθινής ποιητικής δημιουργίας είναι η ελευθερία, αφού εκφράζει τις ελεύθερες ιδέες του δημιουργού της και είναι το βασικό εφόδιο του γνήσιου καλλιτέχνη. Η ποίηση κάποτε δημιουργείται μέσα στον αγώνα για ελευθερία και εκφράζει την έμφυτη επιθυμία του ατόμου για αυτή.

Παράλληλα στηρίζεται στη δημιουργική φαντασία του ποιητή για να συνθέσει με λέξεις ένα ποιητικό έργο.

Εξάλλου πρέπει να είναι υπεύθυνος πνευματικός δημιουργός γιατί με το έργο του εξυπηρετεί κοινωνικούς αντικειμενικούς σκοπούς. Δεν μιμείται, δεν αντιγράφει, αλλά με τη δύναμη της φαντασίας του και με τη γνησιότητα του αισθήματός του εξασφαλίζει τη ποιότητα του έργου του.

Η πρώτη ουσιαστική κοινωνική λειτουργία της ποίησης είναι η αισθητική απόλαυση. Δεν αρκεί όμως μόνο αυ-

τή. Παράλληλα μεταδίδει κάποια νέα εμπειρία ή αναζωογονεί μια αντίληψη. Εκφράζει πράγματα που όλοι έχουν ζήσει αλλά δεν τα έχουν εκφράσει με λέξεις και είναι αυτά που διευρύνουν τη συνείδησή μας.

Η ποίηση έχει ιδιαίτερη αξία για τους ανθρώπους που ανήκουν στην ίδια φυλή και γλώσσα με τον ποιητή. Η συγκίνηση και το συναίσθημα εκφράζονται καλύτερα στην κοινή λαϊκή γλώσσα. Ο

ρυθμός, ο ήχος της τονώνει το εθνικό συναίσθημα αλλά και την αγάπη του λαού για τη γλώσσα και τη λογοτεχνία της. Έτσι, άμεσο καθήκον του ποιητή είναι να προστατεύει αυτή τη γλώσσα, να την επεκτείνει και να τη βελτιώνει. Η ποίηση σε δύσκολους καιρούς σαν τους σημερινούς υπάρχει για να μας θυμίζει ότι είμαστε άνθρωποι και ότι οι ποιητές γράφουν για να κατανοούν πρωτίστως τον εαυτό τους.●

Γνωριμία με τη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου

Η πνευματική ανάγκη του ανθρώπου να δει και να κατανοήσει τον κόσμο, τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τη φύση και τα έργα της τον κάνουν να ταξιδεύει.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΙΑ ΜΥΛΩΝΑ

Ταξιδεύοντας με τον ΠΟ-ΚΕΑΤΕΠ σε μία από τις πιο συγκλονιστικές χώρες του πλανήτη, την Ιαπωνία μάθαμε και ακόμη περισσότερο είδαμε πολλά. Αυτή τη γνώση και τις εικόνες θέλουμε να μοιραστούμε με τους αναγνώστες του περιοδικού μας. Με τη ματιά λοιπόν του συναδέλφου-φωτογράφου και συνταξιδιώτη Βασίλη Αράβογλου και με τις πληροφορίες που επιλέξαμε, σας παρουσιάζουμε τη χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου.

ΣΥΝΤΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Παρόλο που λέγεται ότι οι πρώτοι άνθρωποι κατοίκησαν στο ιαπωνικό αρχιπέλαγος πριν από 10.000 χρόνια και κάποιοι ιστορικοί ανεβάζουν την χρονική περίοδο στα 30.000 χρόνια, η προέλευση των σημερινών Ιαπώνων παραμένει άγνωστη. Στην προσπάθεια μας να έρθουμε σε επαφή με την Ιαπωνική ιστορία θα πρέπει να χωρίσουμε τις ιστορικές περιόδους σε 3 μεγάλες ενότητες.

1. Προ - Φεουδαρχική Εποχή (538 - 1192)

α. Περίοδος Ασούκα (538 - 710)

Κράτησε περίπου 2 αιώνες και είναι

η περίοδος κατά την οποία αρχίζει να διαφαίνεται η ισχύς κάποιων οικογενειών που δημιουργούν μια κλειστή αριστοκρατία, που έμελλε να παίξει πολύ σημαντικό ρόλο στους επόμενους αιώνες.

β. Περίοδος Νάρα (710 - 794)

Ο Βουδιστικός πολιτισμός ανθίζει κατά τον 8ο αιώνα με φανερές επιρροές από την Κίνα. Η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στην πόλη του Κιότο, όπου εξακολουθούσε να διατηρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα η κυριαρχία της αρι-

στοκρατικής τάξης. Η ιστορία του Γκέ-ντζι, που λέγεται ότι είναι το αρχαιότερο μυθιστόρημα του κόσμου γράφτηκε εκείνη περίπου την εποχή.

γ. Περίοδος Χειάν (794 - 1192)

Χαρακτηρίζεται από την εγκατάλειψη των επιρροών από την Κίνα και τη δημιουργία ενός αυτόχθονου μοναδικού πολιτισμού. Συχνοί πόλεμοι μεταξύ των οικογενειών Μιναμότο και Ταίρα έχουν σαν συνέπεια την επικράτηση της πρώτης. Τελειοποιείται η Ιαπωνική γραφή και εξελίσσεται η λογοτεχνία. Και ενώ

Credits Βασίλης Αράβογλου

η «αυλή» είναι απασχολημένη με την τέχνη και την φιλοσοφία, οι στρατιωτικές ομάδες αρχίζουν σιγά-σιγά να κυριαρχούν στην Χώρα.

2. Φεουδαρχική Εποχή (1192 με 1867)

α. Περίοδος Καμακούρα (1192-1333)

Χαρακτηρίζεται από την ισχύ της οικογένειας Μιναμότο, η πρωτεύουσα μεταφέρεται στην Καμακούρα, δίπλα στο Έντο και επικρατούν οι Σαμουράι και ο Ιαπωνικός Ιπποτισμός.

β. Περίοδος Ναμπόκου Τσο (1333-1392)

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από τις διαμάχες δύο αυτόνομων μοντέλων, του βορά (Κιότο) και του νότου (Γιοσίνο). Αντιμάχονταν για περισσότερα από 50 χρόνια και είναι η περίοδος που η ισχύς των πολεμιστών Σαμουράι βρίσκεται στο απόγειο της.

γ. Περίοδος Μουρομάτσι (1392-1573)

Διήρκεσε 235 χρόνια, κυριάρχησε η οικογένεια Ασικάγκα του Κιότο μέσα

από μια μεγάλη σειρά εμφυλίων πολέμων. Τότε έρχονται οι πρώτοι Ευρωπαίοι έμποροι και Ιησουίτες ιεραπόστολοι.

δ. Περίοδος Ιεασού και Τογιότομι (1573 - 1603)

Διεξάγονται σφοδροί εμφύλιοι πόλεμοι μεταξύ των στρατιωτικών διοικητών της επαρχίας. Πρώτη ειρηνευτική απόπειρα του Τογιότομι, την οποία βάζει σε εφαρμογή ο Ιεασού. Επιτυγχάνεται ειρήνη αλλά όλα αυτά δηλώνουν την ανάγκη για άριστα εκπαιδευμένους μαχητές στις πολεμικές τέχνες.

ε. Περίοδος Έντο (1603 - 1867)

Το ισχυρό φέουδο Τοκουγκάου επικράτησε στις αρχές του 17ου αιώνα, ύστερα από πολυετείς συγκρούσεις με άλλο φέουδο και πολλές εναλλαγές καθεστώτων, με πρωτεύουσα το Έντο (σημερινό Τόκιο). Η κυβέρνηση του Έντο εφάρμοσε μια πολιτική εθνικού αποκλεισμού, περιορίζοντας στο ελάχιστο τις επαφές με τις ξένες Χώρες. Η άφιξη στην Ιαπωνία του Ναυάρχου Πέρι από τις Η.Π.Α. το 1853 δίνει ένα τέλος σε αυτήν την πολιτική των κλειστών θυρών.

3. Σύγχρονη εποχή (1867 - σήμερα)

Ο Αυτοκράτορας επανέρχεται στον θρόνο μετά την παραίτηση του Σογκούν υπό την εξουσία το 1867 και αρχίζει η Μεταρρύθμιση Μείτζι. Αναλαμβάνοντας εκ νέου τον έλεγχο των κρατικών υποθέσεων, η νέα κυβέρνηση υπό την ηγεσία του Αυτοκράτορα Μείτζι, προωθεί μια πολιτική δυτικοποίησης, καθώς και την θέσπιση υπουργικού σώματος, τη σύνταξη συντάγματος, τη μεταρρύθμιση των κανόνων της τοπικής αυτοδιοίκησης και την καθιέρωση ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος. Ο δυτικός πολιτισμός εντάσσεται δυναμικά στην Ιαπωνική κοινωνία στο πλαίσιο μιας πολιτικής για την ενίσχυση της εθνικής ευημερίας και στρατιωτικής ισχύος. Στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο τάχθηκε με το μέρος του Άξονα και αυτό είχε στον τραγικό αποτέλεσμα την ρίψη της ατομικής βόμβας σε Χιροσίμα και Ναγκασάκι το 1945 που ουσιαστικά σήμανε και την λήξη του πολέμου.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Οι δύο κυριότερες θρησκείες στην Ιαπωνία είναι ο Ιαπωνικός Βουδισμός και ο Σιντοϊσμός.

Credits Βασίλης Αράβωγλου

Σιντοϊσμός

Πρόκειται για την αυτόχθονα θρησκεία των πρώτων κατοίκων της χώρας, μια ανιμιστική πολύ ιδιαίτερη «φυσική» θρησκεία που δεν απαντάται πουθενά αλλού.

Με σεβασμό στην ομορφιά της φύσης, θαυμασμό για τα συμπαντικά συμβάντα, τους εξέχοντες ανθρώπους και τις πράξεις τους, τη μυθολογία της για την καταγωγή του αυτοκράτορα από τον ήλιο, τη λατρεία της για τους προγόνους και τις ψυχές των νεκρών, επιδρά έντονα στην καθημερινότητα των Ιαπώνων. Σαφώς επηρεασμένη από τις δοξασίες και τις ηθικοφιλοσοφικές πρακτικές των θρησκειών της Κίνας και της Κορέας, υπήρξε επίσημη θρησκεία του κράτους από το 1868 έως το 1945. Σύμφωνα με τον μύθο η Ιαπωνία είναι αποτέλεσμα της ερωτικής συνεύρεσης των δύο βασικών θεοτήτων, του Ιζανάγκι και της Ιζανάμι.

Ιαπωνικός Βουδισμός

Όταν ο Βουδισμός μπήκε στην Ιαπωνία τον 6ο αιώνα μ.Χ., είχε ήδη αλλού εξελιχθεί σε παγκόσμια θρησκεία με ιστορία χιλιάδων χρόνων και εκατομμύρια οπαδούς. Η μορφή του Βουδισμού που κυριάρχησε στην Ιαπωνία είναι γνωστή ως Μαχαγιάνα ή Βουδισμός του Μεγά-

λου Οχήματος. Αυτός έφερε μαζί του έναν τεράστιο κανόνα με θρησκευτικές γραφές, ένα πολύπλοκο σώμα δογμάτων, έναν καλά οργανωμένο κλήρο και μια εκθαμβωτική παράδοση θρησκευτικής τέχνης και αρχιτεκτονικής, - στοιχεία που έλειπαν από το Σίντο. Παρόλο που η αντίληψή του για τον κόσμο και την ανθρωπότητα διέφεραν φανερά από αυτή του Σιντοϊσμού, μπορούμε να βρούμε στα διδάγματα του Μαχαγιάνα Βουδισμού τόσο διαφορές όσο και ομοιότητες με την ντόπια παράδοση.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Bonsai, Kimono, Origami, Sushi. Η Ιαπωνία είναι γνωστή σε όλο τον κόσμο μέσα από τις αναρίθμητες πτυχές του πολιτισμού και της κουλτούρας της. Από τη μια μεριά, πρόκειται για μια χώρα με τεράστια τεχνολογική ανάπτυξη, υπερσύγχρονες μεγαλουπόλεις, μεταμοντέρνα αρχιτεκτονική και επιβλητικούς ουρανοξύστες. Από την άλλη, είναι ένα έθνος που κρατά ζωντανές τις παραδόσεις του, φορώντας ακόμα τις παραδοσιακές ενδυμασίες, με πειθαρχία και υπομονή, με πίστη στο θεσμό της οικογένειας και βάζοντας την «τιμή» του ανθρώπου πάνω από όλα.

Πολλοί έρχονται σε πρώτη επαφή με την Ιαπωνική κουλτούρα μέσω των πο-

λεμικών της τεχνών, όπως το Καράτε, το Τζούντο, το Κέντο, το Αϊκίντο και το Ζίου Ζίτσου. Άλλοι γνωρίζουν αυτόν τον εκπληκτικό Ασιατικό πολιτισμό μέσω του κινηματογράφου, εκεί όπου εξιστορούνται τα επιτεύγματα των σκληρών πολεμιστών Samurai και Ninja. Διάσημα όμως είναι και τα θέατρα Noh, Kyogen, Kabuki με το έντονο μακιγιάζ και τις μάσκες, καθώς και το παραδοσιακό κουκλοθέατρο Bunraku που αποτελούν τις τέσσερις βασικότερες μορφές του παραδοσιακού Ιαπωνικού θεάτρου. Στην ένδυση, τα Kimono είναι πασίγνωστα και φαντάζουν εξωτικά στον δυτικό κόσμο αλλά στην Ιαπωνική κουλτούρα αποτελούν παραδοσιακό ένδυμα και φοριούνται με συγκεκριμένο τρόπο, ενώ προτιμούνται αντί μιας πολυτελούς τουαλέτας σε μια επίσημη εκδήλωση. Ακόμα και οι επαγγελματίες παλαιστές Sumo πρέπει να φοράνε Kimono όταν εμφανίζονται στο κοινό. Κυρίαρχη θέση επίσης κατέχει και η τελετουργία του τσαγιού, που αν και έχει τις ρίζες της στην Κίνα, εδώ και πολλούς αιώνες είναι αναπόσπαστο κομμάτι της Ιαπωνικής παράδοσης, και θεωρείται ότι αποτελεί σημαντικό στοιχείο φιλοξενίας. Μάλιστα η τελετή αυτή απαιτεί αρκετή εξάσκηση ώστε να επιτευχθεί ο σωστός τρόπος που, με ήμερες κινήσεις και με τα κατάλληλα σκεύη, προετοιμάζεται και σερβίρεται μεγαλοπρεπώς το τσάι.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η Ιαπωνική μουσική παράδοση είχε πολλές επιρροές ήδη από τον 6ο αιώνα από την Κινεζική και Κορεατική μουσική. Δεν υπήρχε διαχωρισμός της μουσικής από τις άλλες τέχνες. Απλά είχε δημιουργηθεί μια αλληλένδετη σχέση της μουσικής με την ποίηση και το θέατρο και μια παράλληλη ανάπτυξη των παραδοσιακών χορών. Όταν εδραιώθηκε ο βουδισμός σαν θρησκεία στην Ιαπωνία, με τα διάφορα μουσικά και τελετουργικά όργανα που χρησιμοποιούνταν

από τους μοναχούς, κατά τη διάρκεια διαφόρων θρησκευτικών τελετών, επηρέασε και αυτός τη μουσική επένδυση και σύνθεση πολλών παραδοσιακών και εντέχνων τραγουδιών. Τα μουσικά αυτά όργανα που απορρίφθηκαν γρήγορα από την Γιαπωνέζικη μουσική είναι τα γνωστά γκονγκ και οι βουδιστικές καμπάνες.

Η Ιαπωνική μουσική είναι εκλεκτική και ποικίλη. Εκτός από την Rock και την Pop, οι Ιάπωνες δημιούργησαν και άλλα διαφορετικά και μοντέρνα μουσικά ακούσματα όπως η Synths που δεν είναι άλλη από την ηλεκτρονική μουσική που υπάρχει σε όλο τον κόσμο, αλλά με τη μόνη διαφορά ότι είναι δημιουργημένη από Ιάπωνες και όχι από διάφορους καλλιτέχνες του εξωτερικού. Στην πορεία εξελίχθηκαν ακόμα περισσότερο οι μουσικές της προεκτάσεις, με επιρροές από την Ska, την Punk και την Hip Hop διεθνή σκηνή, οι οποίες με την ίδια χρονική ταχύτητα ήκμασαν στην Ιαπωνία, όπως και σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο. Με το internet αλλά και τη γενικά διαδεδομένη τεχνολογία, όλα προσφέρονται πλέον απλόχερα στο Γιαπωνέζικο λαό, σε πραγματικό χρόνο και χωρίς καμιά χρονική καθυστέρηση.

Μια έρευνα του 2013 βρήκε ότι περισσότεροι Ιάπωνες τραγουδούσαν караόκε εκείνη την χρονιά απ' ό τι συμμετείχαν σε παραδοσιακές δραστηριότητες, όπως η κεμπάνα (ανθοδετική) και οι τελετουργίες του τσαγιού.

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Όταν ο επισκέπτης βρεθεί στην Ιαπωνία πρέπει να ξεχάσει εντελώς τις διατροφικές του δυτικές συνήθειες. Στα σύγχρονα εστιατόρια θα βρει βέβαια ό,τι επιθυμεί, μα αν θελήσει να γνωρίσει σε βάθος την κλασική Ιαπωνική κουζίνα, ασφαλώς και θα εκπλαγεί. Στα παραδοσιακά σπίτια και εστιατόρια δεν υπάρχουν πιρουνία, κουτάλια και μαχαίρια, ούτε πιάτα απ' αυτά που χρησιμοποιού-

νται στον δυτικό κόσμο. Όλα αυτά τα αναπληρώνουν με απόλυτα ικανοποιητικό τρόπο δύο ξυλάκια, τα Χάσι και αρκετά μπολ, συνήθως πορσελάνινα και σε διαφορετικά μεγέθη. Δεν τρώνε ψωμί. Τη θέση του έχει πάρει το ρύζι. Το κρέας και οι πατάτες απουσιάζουν από το τραπέζι ή παρουσιάζονται ελάχιστα.

ΟΙ ΓΙΑΠΩΝΕΖΟΙ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΝ ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΤΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΙΣΚΟ ΤΟΥΣ

Πολλές τροφές στην Ιαπωνία χρησιμοποιούνται διαφορετικά, σαν συμπλήρωμα ή σαν απλή διακόσμηση και γι' αυτό στα ανάλογα καταστήματα πουλιούνται συσκευασμένα σε πολύ μικρές ποσότητες μέσα σε νάιλον (2 φασόλια, 3 μπάμιες, 1 πιπεριά, 1 ντοματάκι κλπ). Τρώγονται πολύ οι γλυκοπατάτες, τα λαχανικά, τα μανιτάρια και τα κρεμμύδια. Όσον αφορά το κρέας, τα τελευταία χρόνια καταναλώνεται όλο και συχνό-

τερα με αποτέλεσμα το ύψος των νέων ατόμων να έχει αυξηθεί. Εκτρέφουν μοσχάρια και το κρέας τους είναι εξαιρετικά μαλακό και φυσικά πανάκριβο. Δεν χρησιμοποιούν καρέκλες. Κάθονται στο πάτωμα επάνω σε μαξιλάρια, γύρω από ένα χαμηλό τραπέζι. Στο παραδοσιακό εστιατόριο, μόλις καθίσει ο πελάτης του φέρνουν μια λευκή, καυτή, βρεμένη πετσέτα, μέσα σε νάιλον, για να σκουπίσει τα χέρια του. Του φέρνουν επίσης ένα φλιτζάνι γιαπωνέζικο τσάι. Είναι πράσινο και άγλυκο. Ακολουθούν σούπες με ή χωρίς φύκια, πίκλες, ψαρικά, λαχανικά, σάλτσες, σαλάτες. Όλα αυτά σε διαφορετικά μπολ. Και φυσικά ρύζι. Το ρύζι βράζεται με διαφορετικό τρόπο, είναι πιο σφικτό από το δικό μας πιλάφι και πιάνεται εύκολα με τα Χάσι. Καμιά φορά ανακατεύεται με γαρίδες ή άλλα ψαρικά ή τυλίγεται με φύκια με ανοιχτές τις δύο άκρες. Αυτό είναι το σουσί. Οι γιαπωνέζοι τρώνε πολλά φύκια, όπως και πολλά ωμά ψάρια. Τα ψάρια είναι κομμένα σε λεπτές φέτες, τα βουτούν στις ειδικές σάλτσες και είναι νόστιμα. Τα λένε σασίμι. Βούτυρο και γαλακτερά δεν χρησιμοποιούν. Όλα τους τα φαγητά είναι πολύ ελαφρά και εύπεπτα. Η γιαπωνέζικη κουζίνα δεν περιέχει λάδι. Μόνο στις σαλάτες και σε κάποια τηγανητά που είναι μείγμα από ψαρικά, λαχανικά, μανιτάρια κλπ και τα

Credits Βασιλίας Αράβουλου

λένε τεμπούρα, μπορούν να χρησιμοποιήσουν λίγο. Τα τελευταία χρόνια προσθέτουν σπορέλαιο ή Ιταλικό λάδι. Η σόγια χρησιμοποιείται ευρέως και σε πολλές μορφές (σκόνη για σούπες, λάδια για τα τεμπούρα ή τις σαλάτες, κύβους για τις σάλτσες).

Τα χάσι τα χειρίζονται με μεγάλη ευχέρεια. Τρώνε πολύ και γρήγορα. Ένα φλυτζάνι τσάι κι ένα μπολ ρύζι, είναι καλό πρωινό. Για μεσημεριανό ένα μπολ σκέτο ρύζι ή σούσι, καθώς και κάποια σούπα με μακαρονοειδή καλύπτουν ικανοποιητικά τις θρεπτικές ανάγκες. Κατά τις 7 τρώνε το βραδινό. Είναι το πιο φροντισμένο και συνήθως το πιο πλούσιο φαγητό τους. Εκτός από τα παραπάνω μπορεί να συνοδεύεται και με λαχανικά, σαλάτα ή φρούτα. Στις σούπες χρησιμοποιούν αρκετά αυγά. Με τέτοια διατροφή φυσικό είναι να μη συναντά κανείς ιδιαίτερα παχύσαρκους ανθρώπους. Επίσης, εξ αιτίας των πολλών ψαριών, τα μαλλιά τους είναι συνέχεια μαύρα.

Η εμφάνιση του φαγητού επίσης είναι πρωταρχικής σημασίας. Οι Γιαπωνέζοι φροντίζουν πάρα πολύ να ευχαριστήσουν και το μάτι τους πέρα από τον ουρανίσκο τους. Η τακτοποίηση των φαγητών στον δίσκο, το στρώσιμο γενικά του τραπέζιού είναι αδύνατο να περιγραφεί. Όρες μπορείς να το θαυμάζεις

και να μην θέλεις να το χαλάσεις τρώγοντάς το. Φυσικά η μεγάλη ποικιλία καθώς και η ιδιαίτερη τακτοποίηση δεν γίνεται καθημερινά από σκληρά εργαζόμενους ανθρώπους. Γίνεται στις επίσημες ημέρες και στα καλά εστιατόρια. Ποτό για τους Γιαπωνέζους είναι το σακέ. Παρασκευάζεται από ρύζι και πίνεται σε μικρά ποτηράκια και είναι άλλο σακέ για τους άνδρες και άλλο (ελαφρύτερο σαν λικέρ) για τις γυναίκες.

Μετά το φαγητό, πίνεται και πάλι τσάι και η τελετουργία του φαγητού παίρνει τέλος. Αξιοσημείωτο είναι πως ο οδηγός Μισελέν έχει δώσει στα εστιατόρια στην Ιαπωνία περισσότερα αστέρια απ' ότι σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο μαζί.

ΑΝΘΙΣΜΕΝΕΣ ΚΕΡΑΣΙΕΣ

«Χανάμι» σημαίνει «βλέπω τα λουλούδια» και λέγοντας «λουλούδια» εννοούμε σχεδόν πάντα τις ανθισμένες κερασιές. Κάθε άνοιξη, την εποχή που οι κερασιές ανθίζουν, οι Ιάπωνες εκμεταλλεύονται κάθε ευκαιρία προκειμένου να καθίσουν κάτω από τα δέντρα και να απολαύσουν την ομορφιά τους. Κάποιοι κυνικοί αποκαλούν το χανάμι ευκαιρία για φαγητό και ποτό και ίσως να μοιάζει έτσι όμως στην πραγματικότητα οι Ιάπωνες δεν έχουν ανάγκη για δικαιολογία αν πρόκειται για φαγητό και ποτό!

Το χανάμι, τα γενικότερα αλλά και πολλές άλλες δραστηριότητες που χαρακτηρίζουν τη ζωή των Ιαπώνων είναι στην πραγματικότητα εκφράσεις του κοινωνικού αισθήματος. Πρόκειται για ένα λαό ταυτόχρονα ακραία ιδιωτικό και ακραία κοινωνικό (το πρώτο είναι συνέπεια του δεύτερου). Η κοινή απόλαυση ενός φαινομένου τόσο όμορφου, όσο είναι οι ανθισμένες κερασιές λειτουργεί σαν υπενθύμιση και υπογράμμιση, όχι της «ματαιότητας των πραγμάτων» όπως έχει λεχθεί κατά κόρον όσο του γεγονότος ότι οι θεατές είναι Ιάπωνες.

Βεβαίως, η σύντομη ζωή των λουλουδιών της κερασιάς παραπέμπει και στη ματαιιότητα των πραγμάτων –και κάποιοι το σκέφτονται και έτσι. Όμως η πραγματική απόλαυση είναι αυτή ακριβώς η αίσθηση κοινότητας, η συμμετοχή σε ένα γεγονός που αφορά όλους όσους ζουν στην Ιαπωνία· ακόμα και αυτούς που απλώς έτυχε να βρίσκονται εκεί τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Η ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΕ ΔΙΑΛΟΓΟ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

Ιαπωνισμός

Με τον όρο Ιαπωνισμός (Japonisme), ορίζεται ήδη από το 1872 το ιδιαίτερο ρεύμα των εικαστικών τεχνών της Ανατολής, που επηρέασε τον κόσμο ως καλλιτεχνικό κίνημα στις αρχές του 19ου αι. απελευθερώνοντας τους καλλιτέχνες από τις ευρωπαϊκές αισθητικές συμβάσεις αν και θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι επιδράσεις υπήρξαν αμοιβαίες, όπως συμβαίνει με όλα τα ανοικτά κινήματα της τέχνης. Τα περιοδικά της ίδιας περιόδου στην Ιαπωνία παρέιχαν εκτενείς πληροφορίες για τον ευρωπαϊκό Ιμπρεσιονισμό και Μετα-ιμπρεσιονισμό. Ως κορυφαίο εκπρόσωπο του Ιαπωνισμού αναφέρουμε τον Κατσουσικά Χοκουσάι ο οποίος θεωρείται μια ξεχωριστή προσωπικότητα για την τεχνική της χαρα-

κτικής Κίγιοε ή, αλλιώς, εικόνες του «πλωτού κόσμου» (εικόνες εφήμερων απολαύσεων). Ο Χοκουσάι εμπνεόταν από την καθημερινή ζωή, τους απλούς ανθρώπους, τις παραδόσεις, τους μύθους και τη φύση. Τα πιο γνωστά έργα του τα δημιούργησε μετά την ηλικία των 60 χρόνων. Η φήμη του στην Ιαπωνία -αλλά και στη Δύση- βασίζεται στα σχέδια τοπίων, στα οποία περιλαμβάνονται καταρράκτες, γέφυρες και πιο πολύ το βουνό Φούτζι (Fuji). Άφησε πίσω του έναν σημαντικό αριθμό σχεδίων, γύρω στα 30.000. Ο Χοκουσάι γνώρισε τον ευρωπαϊκό τρόπο απεικόνισης ενός τοπίου, την προοπτική, τη φωτοσκίαση κ.ά. Και όλα αυτά τα στοιχεία τα εισήγαγε στη ζωγραφική του (π.χ. στις «36 απόψεις του βουνού Φούτζι»), εγκαταλείποντας τα παραδοσιακά θέματα και πολεμιστές ή ευγενείς, που αποτελούσαν την κύρια εικονογράφηση στην ιαπωνική τέχνη της εποχής.

Γύρω στο 1880 τα ιαπωνικά χαρακτηριστικά έγιναν μόδα στη δυτική κουλτούρα και τα τυπώματα του Χοκουσάι μελετήθηκαν από καλλιτέχνες όπως ο Βαν Γκογκ, ο Ντεγκά, ο Μανέ κ.ά. Έτσι, το

στιλ αναπαράστασης που προέκυψε στην τέχνη ονομάστηκε «ιαπωνισμός». Το πιο γνωστό χαρακτηριστικό του Χοκουσάι στην Ευρώπη είναι «Το μεγάλο κύμα». Η υπεροχή αυτού του έργου μπορεί να αποδοθεί -εκτός από την καθαρότητα και την ομορφιά του σχεδίου- στην επιβλητική δύναμη της αντίθεσης μεταξύ του κύματος και του βουνού. Το «μεγάλο κύμα» μοιάζει να υψώνεται πάνω από τον θεατή, ενώ αντίθετα η μικρή, σταθερή πυραμίδα του βουνού Φούτζι βρίσκεται σε απόσταση. Στις παραδοσιακές απεικονίσεις φημισμένων τοπίων το βουνό Φούτζι ήταν πάντα το κέντρο τη σύνθεσης. Ο Χοκουσάι αντέστρεψε αυτή την παράδοση και απεικόνισε το διάσημο βουνό σαν μικρό λόφο στο βάθος της εικόνας και στο μέσο ενός ταραγμένου θαλάσσιου τοπίου.

Για τους Δυτικούς αυτή η ξυλογραφία μοιάζει να είναι η πεμπτουσία της ιαπωνικής εικόνας, όμως για τους παραδοσιακούς Ιάπωνες της εποχής του Χοκουσάι η απεικόνιση των ψαράδων, της προοπτικής ή της λεπτής σκιάς στον ουρανό ήταν θέματα μη αποδεκτά. Αριστερά, στο επάνω μέρος του έργου, υπάρχει ένα κείμενο με γιαπω-

νέζικη γραφή. Τα κείμενα αυτά, που αποτελούσαν χαρακτηριστικό των γιαπωνέζικων χαρακτηριστικών, ήταν συνήθως ποιήματα, και αυτά τα ποιήματα εικονογραφούσε η εικόνα.

ΧΑΪΚΟΥ, Η ΠΙΟ ΣΥΝΤΟΜΗ ΜΟΡΦΗ ΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ, ΜΙΑ ΑΝΑΣΑ ΓΙΑ ΝΑ ΚΙΝΗΘΕΙ Η ΣΚΕΨΗ

Ο χαϊκού, «αστείοι στίχοι», είναι μια ποιητική φόρμα. Ένα χαϊκού διαβάζεται σε μια αναπνοή. Στο κοίκο γίνεται προσπάθεια να συλληφθεί η στιγμή και να διατηρηθεί στην αιωνιότητα. Καθώς οι λέξεις δεν είναι αρκετές για να περιγράψουν την ολότητα μιας στιγμιαίας εμπειρίας, ο ποιητής περιγράφει ανή μια ιδέα και αφήνει το αναγνώστη να συμπληρώσει. Εμείς θα κλείσουμε αυτή την παρουσίαση της Ιαπωνίας με το διασημότερο ίσως Χαϊκού από τον ποιητή Ματσούο Μπασό (1644 – 1694). ●

ΤΟ ΧΑΪΚΟΥ ΤΟΥ ΒΑΤΡΑΧΟΥ

Να! Ο βάτραχος
Ταράζει τη γαλήνη
Της αρχαίας λίμνης

Το ελληνικό μαύρο χρυσάφι

Πετρέλαιο ακόμα δεν έχουμε αξιωθεί να βρούμε σε μεγάλες ποσότητες κάτω από τη γη ή τη θάλασσά μας, και ίσως να μη βρούμε ποτέ, αλλά ελληνικός μαύρος χρυσός έχει υπάρξει στο παρελθόν, εξίσου προσοδοφόρος και πολύ πιο εύγευστος. Είναι η σταφίδα.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΣ
(<https://sarantakos.wordpress.com/>)

(ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΖΑΚΟΣ)

12

Η αποξήρανση των σταφυλιών για παρασκευή σταφίδας είναι γνωστή από τα αρχαία χρόνια. Ο Έρμιππος, κωμικός της κλασικής εποχής, σε ένα απόσπασμα κωμωδίας που διασώζεται από τον Αθήναιο, μας πληροφορεί ότι οι καλύτερες σταφίδες έρχονταν από τη Ρόδο. Η λέξη που χρησιμοποιεί είναι «ασταφίς», που ήταν παράλληλος τύπος με το «σταφίς» και αρχαιότερος. Φανερό είναι η σχέση με τη λέξη «σταφυλή». Υπάρχει και αρχαία παροιμία, «Ανθρώπου γέροντος ασταφίς η κεφαλή», η οποία μας θυμίζει το «σταφιδιασμένος» που λέμε εμείς σήμερα για κάποιον που έχει γεράσει και το δέρμα του είναι ζαρωμένο και γεμάτο ρυτίδες. Η κορινθιακή σταφίδα, δηλαδή η μαύρη, έγινε τόσο ονομαστή ώστε ταυτίστηκε σχεδόν με τη σταφίδα και γλωσσικά. Η λέξη «currant», που σημαίνει στα αγγλικά την κορινθιακή μαύρη σταφίδα,

**Η ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ
ΣΤΑΦΙΔΑ, ΕΓΙΝΕ
ΤΟΣΟ ΟΝΟΜΑΣΤΗ
ΩΣΤΕ ΤΑΥΤΙΣΤΗΚΕ
ΣΧΕΔΟΝ ΜΕ ΤΗ
ΣΤΑΦΙΔΑ ΚΑΙ
ΓΛΩΣΣΙΚΑ. Η
ΛΕΞΗ «CURRANT»,
ΠΟΥ ΣΗΜΑΙΝΕΙ
ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
ΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ
ΜΑΥΡΗ ΣΤΑΦΙΔΑ,
ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗ
ΤΗΣ ΣΤΗΝ
ΚΟΡΙΝΘΟ**

έχει την αρχή της στην Κόρινθο. Από τα γαλλικά, raisins de Corinthe, ή μάλλον raisins de Corauntz όπως ήταν στα γαλλικά της εποχής, πέρασε τον 14ο αιώνα και στα αγγλικά, όπου σιγά-σιγά το raisins παραλείφθηκε. Στα κείμενα της εποχής τη λέξη τη βρίσκει κανείς γραμμένη σε πάμπολλες παραλλαγές: corentes, corauntz, currents, currence, corans κτλ.

Όταν κέρδισε η Ελλάδα την ανεξαρτησία της, η σταφίδα ήταν το μοναδικό αξιόλογο εξαγωγικό προϊόν του νεαρού κράτους. Δεδομένου ότι έφτασε να αντιπροσωπεύει το 50%-75% της αξίας του συνόλου των ευρωπαϊκών εξαγωγών, δεν είναι υπερβολή αυτό που είχε πει ο Ξ. Ζολώτας, ότι η σταφίδα για την Ελλάδα ήταν «ό,τι και ο καφές για τη Βραζιλία». Τότε η σταφίδα χαρακτηρίστηκε «χρυσός της Κορινθίας», αν και καλλιεργήθηκε σε πολύ ευρύτερη ζώνη, σε όλη τη δυτική και βορειοδυτική Πελοπόννησο και στα Επτάνησα, όπου οι αγρότες επέ-

κτειναν δυσανάλογα τις αμπελοφυτείες σε βάρος των ελαιώνων και των άλλων καλλιεργειών. Πολλές οικογένειες που έπαιξαν ηγετικό ρόλο στην ελληνική πολιτική σκηνή εδραιώθηκαν με άξονα τις ζώνες Κόρινθος-Πάτρα και Πύργος-Καλαμάτα και συνδέθηκαν με το εμπόριο της σταφίδας.

Σχεδόν το σύνολο της παραγωγής της σταφίδας εξαγόταν. Ο μεγάλος πελάτης αρχικά ήταν η αγγλική αγορά· εκεί η στα-

φίδα χρησιμοποιόταν στην παρασκευή της πουτίγκας, που ήταν βασικό στοιχείο της διατροφής των λαϊκών στρωμάτων. Μια γουστόζικη λεπτομέρεια: για να πεισθεί το ελληνικό κράτος να δώσει άδεια στη γαλλική αρχαιολογική σχολή να κάνει ανασκαφές στους Δελφούς, κάτι που συνεπαγόταν εκτεταμένες απαλλοτριώσεις στο χωριό (το Καστρί) που ήταν χτισμένο πάνω στον σημερινό αρχαιολογικό χώρο, το γαλλικό κράτος δέχτη-

κε να αγοράσει μια σημαντική ποσότητα σταφίδας σε ικανοποιητική τιμή – σταφιδική διπλωματία δηλαδή!

Βέβαια, σταφίδα δεν είναι μόνο η μαύρη αλλά και η ξανθή, που ανήκει στην ποικιλία σουλτανίνα, κι αυτή χωρίς κουκούτσια (απύρνη), όπως και η κορινθιακή. Το όνομα προέρχεται από τα ιταλικά (uva sultanina) και μάλλον οφείλεται στο ότι η σταφίδα αυτή εισαγόταν από την επικράτεια του σουλτάνου, την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Σύμφωνα με μία άλλη εκδοχή, πήρε το όνομά της από την καταγωγή της, δηλαδή από την επαρχία Σουλτανιέ της Περσίας. (Υπάρχουν και άλλες θεωρίες, πολλές μάλιστα επιστρατεύουν και κάποιον μύθο, επειδή στα αγγλικά η λέξη για τη σταφίδα, sultana, είναι ίδια με τη λέξη για τη σουλτάνα.) Στην Ελλάδα η σουλτανίνα ήρθε το 1838 από τη Σμύρνη. Όταν λέμε για κάποιον ότι «έγινε σταφίδα», εννοούμε καταρχάς ότι γέρασε πολύ και το δέρμα του έχει γεμίσει ρυτίδες, ότι σταφιδίασε, όπως είπαμε και παραπάνω με αφορμή την αρχαία παροιμία· ωστόσο, η ίδια έκφραση χρησιμοποιείται επίσης σαν ένα από τα αναριθμητά συνώνυμα του «έγινε λιάρδα», δηλαδή μέθυσε πολύ. Ο Βάρναλης, στις αναμνήσεις του από την εξορία, θυμάται έναν σύντροφό του, από την Μπαρμπάσαινα Ηλείας, που είχε παρατσούκλι «Ο Σταφίδας», επειδή ήταν σταφιδοπαραγωγός. Σταφίδες μοιράζει ο στρατός στους φαντάρους· αξιόπιστος σύντροφος κόντρα στο κρύο στις βραδινές περιπολίες σε καιρό ειρήνης, πολύτιμο εφόδιο που σώζει ζωές στον πόλεμο, όπως λέει κι ο Ελύτης στο Άξιον εστί:

«Και τις λίγες φορές οπού κάναμε στάση να ξεκουραστούμε, μήτε που αλλάζαμε κουβέντα, μονάχα σοβαροί και αμίλητοι, φέγγοντας μ' ένα μικρό δαδί, μία μία μοιραζόμεσταν τη σταφίδα.» ●

Κατοικώ (σ)τον κόσμο

Κάποια στιγμή, προέκυψε η διάθεση να γνωρίσουμε τον εαυτό μας με έναν διαφορετικό τρόπο, και μες σ' αυτήν την απαρχή συνειδητοποιήσαμε πως είναι αλληλένδετος όχι μόνο με τον κόσμο εντός, μα πιο πολύ με τον κόσμο γύρω μας.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ-ΒΙΚΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ / ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΡΙΑ – ΚΕΝΤΗΣΤΡΑ ΠΟΛΗΣ

Κι αλήθεια, πώς να γνωρίσεις τι κατοικεί στο μέσα σου αν δεν συναρμόσεις τα κομμάτια του παζλ που σε περιβάλλει. Η ομορφιά μας, - ωραίος ως άνθρωπος - πώς να αναβλύσει αν δεν αποθέσουμε τις αισθήσεις γύρω μας να ξαποστάσουν, να δεχθούν μηνύματα με τρόπους και σε τόπους που μόνο ψυχασμένοι αν σταθούμε θα καταφέρουμε να υποδεχτούμε και να αποκωδικοποιήσουμε; Με την ιστορία μας να ξεκινά εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια πριν, με τις γενεές που προηγήθηκαν να επικαθορίζουν τη ματιά, το άγγιγμα και το άνοιγμα μας στον κόσμο, αρματωμένοι με άκαιρα πολεμοφόδια στο δυσπρόσιτο σήμερα (το συγκαιρινό πάντοτε υπήρξε δυσπρόσιτο), έχουμε μια και μόνη αποστολή: Να τα καταφέρουμε, να κατοικήσουμε στον κόσμο συμμετέχοντας. Αυτό το «στον»/«εις τον» κόσμο, ενέχει την προσωπική εμπλοκή, την ανάμειξη μας με τα καλά και τ' άσκημα του, την κατανόηση του ενσυναισθητικά ως όλον. Κάπως σαν να είχαμε απέναντι μας τον πατέρα, τη μάνα, τα αδέρφια, τα παιδιά, τους συντρόφους και τους φίλους

Ψυρρή Αθήνα © Μαριάννα Θεοδωρίδου

μας, που με κάποιο τρόπο θα έπρεπε να επικοινωνήσουμε. Δεν πρόκειται για υποθετικό σενάριο, πρόκειται για μια κρυμμένη πραγματικότητα. Όταν αναφερόμαστε στον κόσμο, τι άλλο εννοούμε πέρα από τους προπάτορες, τους επιγόνους, ένα ολόκληρο σύνολο έμβιων όντων που μας συνενώνουν αξεδιάλυτα; Αντίθετα το κομμάτισμα του κόσμου οδηγεί με ακρίβεια στο κομμάτισμα του ίδιου μας του εαυτού. Κομματισμένο νεωτερικό ή μετανεωτερικό υποκεί-

μενο, τι εννοούν όμως οι στοχαστές του κομματιασμένου κόσμου μας; Κατά τον Ζίγκμουντ Μπούμαν η μετανεωτερικότητα είναι μια παρατεινόμενη εκφυλιζόμενη νεωτερικότητα η οποία ουσιαστικά μας έχει φορτώσει την αδυναμία της να ολοκληρώσει την τελειότητα που είχε ως πρόταγμα της για τον καθένα αλλά και για τον ολικό κόσμο. Εκκινώντας από το ολοκαύτωμα ως την απόλυτη καταστροφική συνθήκη, όπου πέραν των θυμάτων άφησε ανεξίτηλα τα κατάλοιπα της πρώτης και ευτυχώς ατυχούς επικράτησης της ολικής κυριαρχίας, μας καλεί να σταθούμε υποψιασμένοι και προετοιμασμένοι έναντι της "καθαρότητας και της ψυχρότητας των ποικιλόμορφων κοινωνικών κατασκευών της τεχνολογικά σχεδιασμένης κοινωνίας". Κατοικώ λοιπόν τον κόσμο ως επισκέπτης, ως θεατής, «στρολάροντας» την καθημερινότητα μου, «τρολάροντας» κοροϊδευτικά, παντοδύναμος χρήστης ενός απειροελάχιστου πληκτρολογίου του τίποτα, σαγηνευμένος από την παντοδυναμία μου; Ή κατοικώ, θέλω να κατοικώ στον κόσμο ως μόνιμος κάτοικός του, εμπλεκό-

Στοά Πειραιώς 1 @ Λυκούργου 16, Ομόνοια Αθήνα © Γιάννης Δρακάκης

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Αθήνα 04/12/208

μενος σωματικά και ψυχικά με το όλον του, αποδεχόμενος την οργανική συσχέτιση μαζί του, με κόστος φυσικά; Αυτό θέλει να είναι και το διφορούμενο ζητούμενο του εισαγωγικού τίτλου. Έτσι, εκείνο που πιθανά απολαμβάνω ως μέρος μιας οργανικής συσχέτισης

Transparent liminality Αθήνα

Ομόνοια. Μια ιστορία κατοικήσεων 1960 και 2015

είναι η σύνθεση του κομματιασμένου εαυτού σε μια αδιάσπαστη συνθήκη τελείωσης και αποδοχής της κοινής μοίρας, ως μέρος ενός συνόλου, όπου το πέταγμα της πεταλούδας που κρατώ στα χέρια απαλά, θα γίνει άμεσα αντιληπτό σε ολάκερο το σύστημα.

«Δεν έχουμε όμως ξεφύγει από τα αρχέγονα δεσμά της προέλευσής μας. Ζούμε ακόμα με την ανάγκη να εξωραϊζουμε, να εξιδανικεύουμε, να εξαγιάζουμε και τελικά να εξαυλωνόμαστε. Γιατί αυτή η τάση φυγής από την πραγματικότητα; Η απάντηση έρχεται ξανά και ξανά στερεότυπη όσο και μοναδική: γιατί στη βιολογική-κοινωνική μας ιστορία η τάση φυγής από την πραγματικότητα είχε ένα πλεονέκτημα επιβίωσης, ήταν μια προσαρμογή. Σήμερα την αναγνωρίζουμε ως μια ανάγκη αυτό-εξαπάτησης».¹

Ας κατοικήσουμε λοιπόν με γνώση, γνώμη και διάθεση αποδοχής της ετερόκλητης πραγματικότητας. Ας προσπαθήσουμε να διανοήσουμε ένα δρομικό-δρομάκι ενάντια στην αυτοεξαπάτησή μας. Είναι οδυνηρός ο συμβιβασμός, κατοικούμε όμως (στο) σήμερα, όχι μόνο για εμάς. ●

1.Λευτέρης Ζούρος, Σε αναζήτηση σκοπού σε έναν κόσμο χωρίς σκοπό. Σκέψεις για μια ρεαλιστική ηθική, ΠΕΚ, Ηράκλειο, 2014, σελ. 161.

Η επικοινωνία λύση στο πρόβλημα

Ζούμε ξανά τις μέρες του 2017-2018 που οι προσφυγικές ροές έχουν γεμίσει τα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου με ανθρώπους από Συρία, Ιράν, Ιράκ.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΠΑΡΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Η **στάση** των τοπικών κοινωνιών που υποδέχονται αυτόν τον όγκο των μεταναστών διαφέρει ανάλογα με τα συμφέροντα, τις εμπειρίες, τη μόρφωση και τη δυνατότητα επικοινωνίας. Όσοι έχουν την δυνατό-

τητα να μιλήσουν μαζί τους, να τους ακούσουν, να καταλάβουν τα συναισθήματά τους και την ανάγκη που τους οδήγησε στην απόφαση να ξεριζωθούν από τις εστίες τους, θα αντιληφθούν ότι πρόκειται για ανθρώπους σαν τους ίδιους, όχι ξένους. Θα

καταλάβουν αμέσως ότι μπορεί και οι ίδιοι να βιώσουν κάτι παρόμοιο κάποια στιγμή και να ξεριζωθούν για να εγκατασταθούν σε άλλη χώρα μέσω κάποιων άλλων μεταβατικών σταθμών όπως ακριβώς προσπαθούν όλοι αυτοί σήμερα.

Η δυνατότητα επικοινωνίας βοηθάει στην προσέγγιση των ανθρώπων, τους ενώνει, τους προσφέρει πνευματική καλλιέργεια και τους προάγει πολιτιστικά ποικιλοτρόπως. Η άγνοια της γλώσσας, του τρόπου ζωής, των εθίμων και της κουλτούρας των λαών αυτών οδηγεί στο ρατσισμό και την ξενοφοβία. Ανέκαθεν, το άγνωστο άλλους τους φοβίζει και άλλους τους προκαλεί να αρχίσουν την αναζήτηση και την εξερεύνηση. Το σύνθημα είναι η διαφορετική γλώσσα να αποτελέσει εμπόδιο επικοινωνίας ενώ η γνώση μιας κοινής γλώσσας θα αποτελούσε σύνδεσμο αλληλεγγύης και ειρήνης μεταξύ των ανθρώπων

Κοιτάζοντας από τη δική μας τη σκοπιά τις ροές μετανάστευσης θα συναντήσουμε διαχρονικά Έλληνες εργάτες, φοιτητές, επιστήμονες με ή χωρίς τις οικογένειές τους, με διαβατήριο την ανάγκη και χωρίς απαραίτητα τη γνώση μιας ξένης γλώσσας (αγγλικά, γερμανικά κτλ) να ταξιδεύουν για να σπουδάσουν, να εργαστούν, να ζήσουν σε μια άλλη χώρα αναζητώντας μια καλύτερη ζωή από αυτή που είχαν στον τόπο τους. Όσοι δεν γνώριζαν τη γλώσσα του τόπου προορισμού δυσκολεύτηκαν να προσαρμοστούν και συχνά αντιμετώπισαν δυσπιστία και εκθρότητα. Ακριβώς ό,τι συμβαίνει στις μέρες μας με τους μετανάστες από την Ασία και την Αφρική.

Στην περίπτωση αυτή, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι, κάποιοι για να επιβιώσουν ή για να μην κινδυνεύσει η ζωή τους από τις πολεμικές συγκρούσεις που μαινόνται στις χώρες τους και κάποιοι για να διαβιώσουν καλύτερα και για να ανέλθουν οικονομικά και κοινωνικά, μεταναστεύουν στην Ευρώπη στερούμενοι την αξιοπρέπεια που είχαν στον τόπο τους, αναγκαζόμενοι να ζήσουν, προσωρινά έστω, σε καταυλισμούς ή σε πρόχειρα καταλύματα πάνω στους δρόμους της μεγά-

**ΜΕ ΤΗ
ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΛΗΘΙΝΗΣ
ΑΓΑΠΗΣ ΓΙΑ
ΤΗ ΖΩΗ ΘΑ
ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΜΕ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΘΩ-
ΡΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΝΤΙΠΑΛΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΛΑΩΝ,
ΠΟΥ ΣΥΧΝΑ ΜΕ
ΠΡΟΣΧΗΜΑ ΤΙΣ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ
ΚΑΙ ΟΠΛΟ ΤΟ
ΦΑΝΑΤΙΣΜΟ
ΔΙΧΑΖΕΙ ΤΗΝ
ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ**

λης φυγής. Προσδοκούν όλοι αυτοί να τους υποδεχτούν σε ασφαλή μέρη και γειτονιές, με καλύτερα σπίτια, με καλύτερους χώρους και συνθήκες εργασίας. Όπλο τους είναι συχνά η γνώση μιας επιπλέον της μητρικής γλώσσας και εφόδια τους οι γνώσεις τους ή οι δεξιότητες τους.

Από εκεί που περνάνε δεν τους θέλουν, δεν τους ακούνε, δεν τους συμπονούν. Όσοι δεν γνωρίζουν τη γλώσσα τους, την ιστορία των λαών τους, τον πολιτισμό που είχαν δημιουργήσει, δεν αντιλαμβάνονται τη σημασία της αν-

θρωπιστικής αλληλεγγύης σε τέτοιες ακραίες περιπτώσεις έκτακτων κρίσεων. Εδώ λοιπόν ας αναρωτηθούμε, είναι όλοι αυτοί κατώτερα όντα; Είναι τέκνα άλλου θεού και δεν έχουν κανένα δικαίωμα πάνω στην Γη; Τους αξίζει τόσο απαξίωση και παραγκωνισμός; Μπορούμε να σκεφτούμε πώς θα νοιώθαμε αν βρισκόμαστε στη θέση τους; Αν ως διεθνή γλώσσα είχαν επικρατήσει τα Αραβικά; Αν ταξιδεύαμε για σπουδές στη Βαγδάτη ή για τουρισμό στη Δαμασκό αντί του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης αντίστοιχα; Αν βλέπαμε ιρανικό κινηματογράφο ή αιγυπτιακά τηλεοπτικά προγράμματα και όχι αμερικάνικα, πόσο ξένο και πόσο φοβικό θα ήταν τότε στα δικά μας μάτια το μοντέλο ζωής που έχουμε υιοθετήσει στις Ευρωπαϊκές χώρες; Ας μην ξεχνάμε ότι οι περιοχές της Μεσοποταμίας πρωτοκατοικήθηκαν από τον άνθρωπο προϊστορικά και εκεί αναπτύχθηκε ο πρώτος σημαντικός πολιτισμός που πρόσφερε στην ανθρωπότητα τη γραφή. Η ξενοφοβία οδηγεί στη βία, την περιθωριοποίηση, την αντιπαλότητα των λαών και συχνά με πρόσχημα τις θρησκευτικές διαφορές και όπλο το φανατισμό διχάζει την ανθρωπότητα. Αντί γι αυτό, χρειάζεται απλά επικοινωνία, αλληλεγγύη και αμοιβαιότητα μεταξύ των λαών.

Σε ποια γλώσσα άραγε; Εμείς λέμε: στη γλώσσα της αλληλεγγύης και της αληθινής αγάπης για τη ζωή. Στη γλώσσα των πλάσμάτων που επί χιλιετίες ταξιδεύουν στο σύμπαν πάνω σε μια σφαίρα σε χρώμα γαλάζιο και λευκό. Πάνω στην Γη μας που εμείς εδώ της «Πολιτιστικής Αναζήτησης» έχουμε διασχίσει με ταξίδια από τη Θράκη ως τη Μεσσηνία, από την Πορτογαλία ως την Καππαδοκία και από το Περού ως την Ινδία, ταξιδιώτες ατρόμητοι ξένοι με το φόβο και το ρατσισμό και οπλισμένοι με την πανανθρώπινη γλώσσα της αγάπης! ●

Και οι θάλασσες σωπαίνουν

Ιστορικό μυθιστόρημα του Νίκου Ψιλάκη (Καρμάνωρ 2018).

**ΓΡΑΦΕΙ
Ο ΓΙΑΝΝΗΣ
ΔΡΑΚΑΚΗΣ**

Με το συγγραφέα και συμπατριώτη μου με συνδέουν κοινά βιώματα και παραστάσεις. Για παράδειγμα, από τις πρώτες σελίδες του βιβλίου η περιγραφή του μπακάλικου ήταν αρκετό ερέθισμα. Με άρπαξε από τα πέτα και με βύθισε σε μιαν ανελέητη ανάγνωση. Ελπίδα διαφυγής καμία πριν από την ολοκλήρωση. Μια ολοκλήρωση που απαρτίζεται από μικρές ψηφίδες χρόνου. Μπρός-πίσω, πίσω-μπρός, το χτες να μπερδεύεται και να προοιωνίζεται το σήμερα, ακόμη και το αύριο. Αλήθειες και έννοιες πανανθρώπινες, αιώνιες, ίδιες σε κάθε τόπο και χρόνο.

Το ύφος του βιβλίου, σαφώς προσωπικό και αυτόνομο, μαρτυρά ψήγματα επιρροής από τον ογκόλιθο Ν. Καζαντζάκη. Και αυτό δεν είναι μειονέκτημα. Προτέρημα είναι γιατί μαρτυρά την άνθηση της σποράς του μεγάλου Κρητικού και

την συνέχεια της λογοτεχνικής παράδοσης σε τούτη τη φλύδα γης, ριγμένη μέσα στη θάλασσα, που τόσα μυστικά κατέχει μα σωπαίνει από την εποχή του μεγάλου

δραπέτη, του Ίκαρου, μέχρι την «Ελλη» του '40, το Hercules του '74 και τις λαστιχένιες βάρκες με τα πορτοκαλί σωσίβια στις μέρες μας. Αυτή η πολύπαθη θάλασσα, «πανταχού παρούσα και τα πάντα πληρούσα» σε κάθε σελίδα του βιβλίου, δίνει στη γραφή του Ψιλάκη τη δύναμη να φωτίσει μια σκοτεινή στιγμή του πολέμου στην πατρίδα μας. Ο συγγραφέας με απόλυτη σαφήνεια παρουσιάζει γεγονότα, σμιλεύει χαρακτήρες, αναπολεί βιώματα και εμπλέκει με μαεστρία τα νήματα του ντοκουμέντου και της μυθοπλασίας, κρατώντας αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη μέχρι την τελευταία -κυριολεκτικά- σελίδα. Από τις πρώτες κιόλας σελίδες ο συγγραφέας επιδέξια δίνει το κλίμα και την ατμόσφαιρα της εποχής με την περιγραφή του μπακάλικου και της «οβριακής» γειτονιάς, την τακτική σύναξη- jour fixe των ντόπιων γυναικών και των πολύγλωσσων εβραίων που είναι εντελώς αφομοιωμένες και σε τίποτα δεν διαφέρουν από τις γηγενείς κρητικές. Ακόμη, η αναφορά σε πανάρχαια ταφικά έθιμα παρουσιάζεται συγκλονιστικά απλά με το σακάκι του πατέρα που τοποθετεί η μάνα στο μνήμα σαν αρχαίο κτέρισμα. Έτσι πρωτοπαρουσιάζεται ο κεντρικός ήρωας Ρούσσος Κομπτάς, μια προσωπικότητα σε διαρκή απουσία αλλά πανταχού παρούσα σε όλο το βιβλίο. Στη συνέχεια, μια και μόνη φράση είναι ικανή να προσδιορίσει την κύρια -μαζί με την αλληγογραφία Συγγραφέα, Θείου Τηλέμαχου και Καπετάν Λερά- πηγή πληροφοριών για τα τεκμήρια και τον μύθο, τις φωτογραφίες: «Μα οι φωτογραφίες δεν ακούνε. Ίσως και να μην βλέπουν. Μιλάνε μόνο». Λιτή και συγκλονιστική φράση! Όπως λιτή αλλά

ουσιαστική είναι και η περιγραφή της Κρήτης που αποδίδεται στον γερμανό διοικητή: «Κρήτη ανυπότακτη! Μια λέξη τα λέει όλα.

Άλλοτε πάλι η περιγραφή ανθρώπων, σχέσεων ή τοποθεσιών γίνεται με πολύ αναλυτικό αλλά εύληπτο τρόπο, που κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη και σε κάθε κεφάλαιο το ανανεώνει με λέξεις κλειδιά όπως: «μετοικεσία» γίνεται ο απηνής διωγμός των εβραίων, «διακεκομμένες γραμμές ο τόπος μου» για την σχέση της Κρήτης με την υπόλοιπη Ελλάδα και την Ευρώπη, η Ζωή και ο Έρωτας, η Ελπίδα και η Αυταπάτη και στο τέλος η Κορωνίδα που επιβεβαιώνεται διαχρονικά, ακόμη και σήμερα: «όλοι οι διωγμοί είναι ένας»! Μ' αυτά και μ' αυτά, ο έμπειρος συγγραφέας-δημιουργός, χτίζει τον μύθο του μέσα στα τεκμήρια της πραγματικής ιστορίας με δημιουργική μαεστρία, εξελίσσοντάς την πλοκή του μύθου με τρόπο που χρησιμοποιείται στην λεγόμενη «αστυνομική» λογοτεχνία με τις συνεχείς ανατροπές και τα -επίτηδες- ασαφή και μυστηριώδη σημεία, που τελικά ταιριάζουν απόλυτα με αυτή την περίεργη και εν πολλοίς αδιευκρίνιστη ιστορία του τέλους του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Μια πιο εκτεταμένη παρουσίαση, θεωρώ ότι κινδυνεύει να μειώσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και την ερευνητική και δημιουργική διεξόδου του στις καλογραμμένες σελίδες του βιβλίου, Αν θέλετε να γίνετε κοινωνοί μικρών και μεγάλων μυστικών της Κρήτης, του Αιγαίου και της Μεσογείου, διαβάστε το βιβλίο αλλά εσείς μην σωπάσετε σαν τις θάλασσες. Διαδώστε τις αλήθειες του και τις σκέψεις σας. ●

Το ΠΟΚΕΑΤΕΠ παίρνει το λόγο και δίνει το λόγο!

Π.Ο.Κ.Ε.Α.Τ.Ε.Π.

Ξεκινάμε με... φόρα την αρχή αυτού του τελευταίου αλλά πολύ δημιουργικού τριμήνου του χρόνου.

Παίρνουμε το λόγο και διοργανώνουμε αφιερώματα, ξεναγήσεις, παρακολουθήσεις εκθέσεων, παραστάσεων και πολλά άλλα.

Σας δίνουμε το λόγο και σας προτείνουμε να πάρετε μέρος στα σεμινάρια μας, να μιλήσετε, να αλληλοεπιδράσετε, να διευρύνετε τα μαθησιακά σας πεδία και την αισθητική σας, να ασχοληθείτε με θέματα που θα ομορφύνουν την καθημερινότητά σας.

Ο λόγος είναι ένας: Η γνώση και η χαρά όταν μοιράζεται, γίνεται μεγαλύτερη!

Σας προσκαλούμε, λοιπόν, να παρακολουθήσετε τα μαθήματά μας που ήδη ξεκίνησαν. Και για το επόμενο διάστημα προετοιμάζονται σεμινάρια, στην προσπάθειά μας να καλύψουμε όσο το δυνατόν περισσότερες επιθυμίες σας. Θα σας σταλούν και νέα ενημερωτικά newsletter και θα προβληθούν στην ιστοσελίδα μας και στο facebook.

Με κόστη συμμετοχής που προσπαθούμε να είναι φιλικά, συνεχίζοντας εκτός των απογευματινών και πρωινά τμήματα, με έκπτωση 10% για κάθε πέραν της πρώτης συμμετοχής σε μαθήματα, θεωρώντας επίσης μέλη όσους έχουν πρώτου βαθμού συγγένεια με τα μέλη ΠΟΚΕΑΤΕΠ, με ανοικτές τις πόρτες για τους γνωστούς και φίλους, χωρίς μεγαλοστομίες, αλλά με αγάπη για το αποτέλεσμα, φιλική, ανάλαφρη και ομαδική διάθεση.

«Λόγος» όχι δικός μου ή δικός σου, αλλά «λόγος» κοινός!

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.pokeatep.gr

Βρείτε μας στο facebook:

ΠΟΚΕΑΤΕΠ Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων ΑΤΕ-Πειραιώς

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΘΗΝΑΣ

ΝΕΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ

- ▶ Σεμινάριο δημιουργικής γραφής-Εργαστήρι συγγραφής πεζογραφίας με τον κειμενογράφο Βαγγέλη Προβιά.
Κάθε 15 ημέρες, Δευτέρα 6.00-9.00μ.μ., στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.
- ▶ Σεμινάριο Life coaching-Δημιουργικοί στόχοι ζωής με την ψυχολόγο/ life coach Παναγιώτα Παναγιωτάκη.
Κάθε 15 ημέρες, Δευτέρα 6.00-9.00μ.μ., στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.
- ▶ Βασικό Σεμινάριο Φωτογραφίας, με τον φωτογράφο Θάνο Παπαδόπουλο.
Κάθε Τρίτη, 5.15-7.15μ.μ. στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.
- ▶ Πρωινό σεμινάριο κυκλικής προπόνησης με τον personal trainer Ιάσωνα Σασσό.
Κάθε Δευτέρα, 9.30-10.30 π.μ., στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.
- ▶ Νέο πρωινό σεμινάριο Θεραπευτικής Γιόγκα, με την Αλεξάνδρα Αργυροπούλου, RYT-500 Yoga Alliance, Yoga Therapy 200, Accessible Yoga.
Κάθε Τρίτη, 9.30-11.00μ.μ., στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.

ΟΙ ΠΑΛΙΕΣ..... ΑΓΑΠΕΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

- ▶ Θεατρική ομάδα: Μαθήματα υποκριτικής για αρχάριους και προχωρημένους με το σκηνοθέτη Κωνσταντίνο Ντέλλα.
Κάθε Πέμπτη, 6.00-8.30 μ.μ. στα γραφεία του ΣΕΤΑΠ.
- ▶ Τμήμα χορωδίας: Με το Μαέστρο Μιχάλη Παπαπέτρου.
Κάθε Τρίτη, 5.30-7.00μ.μ. στα γραφεία του ΣΕΤΑΠ.
- ▶ Θεατρικές τεχνικές: ΚΩΜΩΔΙΑ με τον Μπάμπη Γαλιατσάτο.
Κάθε Παρασκευή (για 16 συναντήσεις) 5.30-8.30μ.μ. στα στα γραφεία του ΣΕΤΑΠ.
- ▶ Απογευματινό τμήμα Γιόγκα: Με το Θεόδωρο Χιώτη.
Κάθε Δευτέρα, 5.30-7.30 μ.μ., στα γραφεία του ΣΕΤΑΠ.
- ▶ Εργαστήρι Ζωγραφικής: Με τη ζωγράφο Φωτεινή Πούλια.
Κάθε Τετάρτη, 6.00-9.00μ.μ., στο ατελιέ της συνεργατιάς μας, περιοχή Ζωγράφου.
- ▶ ΠΟΚΕΑΤΕΠαθλον: Προπονήσεις ομάδας τρεξίματος με τους γυμναστές Ιάσωνα Σασσό και Βαγγέλη Πανός,
Τρίτη 8-9:30μ.μ., Πέμπτη 8:30-10:00μ.μ. και Σάββατο 9:30-11:00π.μ. στον ανοικτό στίβο πίσω από το Verde, Παπάγου.
- ▶ Λέσχη Ανάγνωσης: Την πρώτη Τρίτη κάθε μήνα στο Σύλλογο Συνταξιούχων ΑΤΕ, Αμερικής 6, 6ος όροφος, στις 5,00μ.μ. Με συντονιστή τον Γιάννη Καζάκο.

ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΩΪΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

- ▶ Θέατρο και Ψυχανάλυση/Θεατρικοί ρόλοι – Εσωτερικοί ρόλοι. Με τους: Άννα Μαυρολέων, Διδάκτορα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού και Κώστα Σπηλιώτη, Διδάκτορα Πολιτικών Επιστημών, Ψυχοθεραπευτή-Ομαδικό Αναλυτή.
Κάθε Τρίτη, 2.00-4.00μ.μ., στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.
- ▶ Σεμινάριο Θεραπευτικής Γιόγκα, με την Αλεξάνδρα Αργυροπούλου.
Κάθε Τρίτη, 11.00π.μ.-12.30μ.μ. ή Πέμπτη 11.30π.μ.-1.00μ.μ. στα γραφεία του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- ▶ **ΝΕΟ!** Τμήμα χορού. Latin, Ευρωπαϊκοί, Νεοελληνικοί.
Κάθε Παρασκευή, 4:45 – 6:30 μ.μ. στα γραφεία της Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων.
- ▶ **ΝΕΟ!** Μικρές μεταμορφώσεις
Τετράμηνος κύκλος σεμιναρίων Σωματικής Μυθοπλασίας και Σωματικής Αφήγησης -Γυμναστήριο Φαντασίας και Λόγου με την Αφηγήτρια Μαρίνα Χατζηκυριάκου
Κάθε Τετάρτη ώρα 5.00 μμ. έως 7.00 μμ. στα γραφεία της Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων.
- ▶ Μαθήματα Ορθοσωμικής-Πιλάτες με τον γυμναστή Σεϊτανίδη Γρηγόρη.
Κάθε Τετάρτη και Παρασκευή, 3.30-4.30μ.μ. στα γραφεία της Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων.
- ▶ Λέσχη ανάγνωσης με συντονίστριες τις Στέλλα Κόσσυφα & Μαρία Μυλωνά.
Κάθε πρώτη Πέμπτη του μήνα, στα γραφεία της Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων.

Γραφεία ΣΕΤΑΠ: Αμερικής 10, Αθήνα, 3ος όροφος.

Γραφεία ΠΟΚΕΑΤΕΠ: Κάνιγγος 23, Αθήνα, 3ος όροφος.

Λέσχη Τραπεζοϋπαλλήλων Θεσσαλονίκης: Β. Ηρακλείου 32, Θεσσαλονίκη, 7ος όροφος.

Όλες οι λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα μας www.pokeatep.gr